

Student : Renata ŽILÁKOVÁ

Obor : ČJ - D

Téma : Konkurence objektu v instrumentálu a adverbiale modi

Oponent diplomové práce : PhDr. Jan Daněk

Diplomová práce Renaty Žilákové Konkurence objektu v instrumentálu a adverbiale modi zpracovává syntaktický problém, který se jeví jako zvlášť relevantní ve vztahu ke školní praxi. V první části své práce diplomantka rekapituluje existující řešení problému určování instrumentálu substantiv jako slovesného objektu či adverbialního určení specifikujícího způsob slovesného děje, respektive ta řešení, která nalezneme v reprezentativních českých syntaktických pracích posledních šedesáti let. Jelikož dochází k poznání, že jednotlivá řešení jsou značně odlišná, vyslovuje přesvědčení, že je třeba vytvořit pro určování větněčlenské platnosti substantiv v instrumentálu jednoznačná kritéria. Jejich stanovení a aplikaci na jazykový materiál z textů Českého národního korpusu věnuje druhou část své práce.

Vysoce hodnotím práci Renaty Žilákové se sekundární literaturou. Diplomantka prokázala znalost jak všech základních souhrnných syntaktických prací české jazykovědy, tak množství dalších lingvistických textů, které se vtaňují k tématu, které se rozhodla zpracovat. Způsob, kterým poznatky získané studiem odborné literatury zpracovává, jednoznačně potvrzuje, že citované texty nejen zná, ale že jim také dobře porozuměla.

Kladně hodnotím také snahu o vlastní řešení problému, při které diplomantka syntetizuje jak poznatky získané četbou odborné literatury, tak hodnocení jazykových dat Českého národního korpusu a úvahy založené na introspekci. Diplomantce se podařilo představit jistou množinu hodnotících kritérií a provést ověření jejich funkčnosti na příkladech konkrétních výpovědí.

Soudím však, že výše uvedené kvality práce mnohdy zamlžuje jistá formulační a terminologická nevytříbenost, která místy znesnadňuje vnímání obsahu textu. Svě připomínky tedy formuluji jako otázky. Jejich uspokojivé zodpovězení by mělo rozptýlit některé nejasnosti, se kterými jsem se při četbě textu diplomové práce potýkal.

- 1) Jak jste formulovala kategoriální rysy, na jejichž základě oddělujete instrumentál objektový a adverbialní?
- 2) O jaké lingvistické texty (teorie) se opíráte, když ve své práci užíváte termín *instrument*?
- 3) Co Vás vedlo k rozhodnutí neužívat termín *intence*?
- 4) Jak jste v práci konkrétně využila poznatky získané četbou textů L. Duškové (1988), S. Machové a M. Švehlové (2001) a S. Machové (1972)?
- 5) Jak hodnotíte syntagmata se slovesem *dláždít* (s. 78)?
- 6) V čem spočívá odlišnost spojení *telefonovat mobilním telefonem* (s. 80) a *telegrafovat bezdrátovým telegrafem* (s. 81)? (V práci je hodnotíte odlišně.)
- 7) V čem spočívá odlišnost spojení *cukrovat vanilkovým cukrem* (s. 77) a *lakovat modrým lakem* (s. 78)? (V práci je hodnotíte odlišně.)
- 8) Jak byste hodnotila spojení *kopírovat porouchanou kopírkou*? (Srovnajte s příklady uvedenými na s. 85.)
- 9) Jaké množství jazykového materiálu jste ve své práci hodnotila? (Na s. 98 říkáte pouze, že bylo *reprezentativní*.)
- 10) Jak si představujete, že Vaše práce usnadní/umožní žákovi prvního stupně základní školy rozeznat případy, kdy je substantivum v instrumentálu objektovým a kdy adverbialním doplněním slovesa? (Viz *Úvod*.)

Diplomová práce Renaty Žilákové Konkurence objektu v instrumentálu a adverbiale modi splňuje všechna kritéria kladená na práci tohoto typu, tudíž ji doporučuji k obhajobě.

Hodnotím ji jako práci výbornou.